

НАРЕДБА за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите "Медицинска сестра" и "Акушерка" за образователно-квалификационна степен "бакалавър"

Приета с ПМС № 248 от 22.11.2005 г., обн., ДВ, бр. 95 от 29.11.2005 г., в сила от 1.09.2006 г., изм. и доп., бр. 82 от 10.10.2006 г., бр. 88 от 9.11.2010 г., в сила от 9.11.2010 г.

Раздел I Общи положения

Чл. 1. С наредбата се определят единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите "Медицинска сестра" и "Акушерка" за образователно-квалификационна степен "бакалавър".

Чл. 2. Специалностите "Медицинска сестра" и "Акушерка" са специалности по регулирани професии от професионално направление "Здравни грижи".

Чл. 3. Висше образование по специалностите "Медицинска сестра" и "Акушерка" за образователно-квалификационна степен "бакалавър" се придобива във факултети и/или филиали на висши училища, получили акредитация по реда на Закона за висшето образование.

Чл. 4. (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.) За студенти се приемат кандидати, завършили средно образование и положили успешно писмен конкурсен изпит, определен от висшето училище, или по реда на чл. 68, ал. 4 от Закона за висшето образование.

Чл. 5. (1) Студентите, изпълнили задълженията си по учебен план, който отговаря на изискванията на наредбата, получават диплома за завършено висше образование по специалността "Медицинска сестра", съответно "Акушерка", на образователно-квалификационна степен "бакалавър" с професионална квалификация "Медицинска сестра", съответно "Акушерка".

(2) Дипломата по ал. 1 дава право да се упражнява професията "медицинска сестра", съответно "акушерка".

Раздел II

Съдържание на обучението за придобиване на висше образование по специалността "Медицинска сестра"

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., доп., бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.) Обучението по специалността "Медицинска сестра" за образователно-квалификационна степен "бакалавър" се провежда в редовна форма с продължителност 4 учебни години, съответстващи на 8 семестъра, и хорариум 4600 часа.

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.) Обучението включва теоретична и практическа подготовка.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.) Теоретичната подготовка се осъществява чрез задължителни, избираеми и факултативни учебни дисциплини под формата на лекции, семинари и практически упражнения с обща продължителност не по-малко от 6 семестъра.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.) Практическата подготовка се осъществява чрез учебна (клинична) практика и преддипломен стаж.

Чл. 7а. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.) (1) Практическата подготовка за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" по специалността "Медицинска сестра" се организира и провежда във факултети и/или филиали на висши

училища в съответствие с учебния план.

(2) Практическата подготовка се провежда и в лечебни заведения, получили положителна акредитационна оценка за обучение на студенти по чл. 90, ал. 1, т. 2 от Закона за лечебните заведения.

(3) Практическата подготовка по чл. 7, ал. 3 се провежда от преподаватели, завършили специалност "Медицинска сестра", с образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" по специалността "Управление на здравните грижи" от професионално направление "Обществено здраве" с професионална квалификация "ръководител на здравните грижи и преподавател по практика".

(4) (В сила от учебната 2011 - 2012 г. - ДВ, бр. 88 от 2010 г.) Практическата подготовка е с минимална продължителност, както следва:

1. учебна (клинична) практика - от първи до шести семестър включително, с продължителност не по-малко от 1140 академични часа;

2. преддипломен стаж - провежда се през седми и осми семестър, с продължителност не по-малко от 1600 астрономически часа.

(5) Преддипломният стаж осигурява специализирани знания в различните области от практическите основи на сестринските грижи.

Чл. 8. (1) Задължителните учебни дисциплини и минималният задължителен хорариум са:

№ по ред	Учебни дисциплини	Общ хорариум (в учебни часове)
1	2	3
1.	Философия и въведение в сестринските грижи.	
	Теоретични основи	180
2.	Практически основи на сестринските грижи	660
2.1.	Сестрински грижи при болни с хирургични заболявания	75
2.2.	Сестрински грижи при болни със соматични заболявания	90
2.3.	Сестрински грижи при болни с онкологични заболявания	30
2.4.	Сестрински грижи в педиатрията	45
2.5.	Сестрински грижи за неврологично болни	45
2.6.	Сестрински грижи за психично болни	30
2.7.	Сестрински грижи за родилка и новородено	30
2.8.	Сестрински грижи при очни и ушно-носно и гърлени заболявания	30

2.9.	Сестрински грижи за възрастни	60
2.10.	Сестрински грижи по домовете	60
2.11.	Палиативни сестрински грижи	30
2.12.	Сестрински грижи при инфекциозно болни	45
2.13.	Сестрински грижи при деца и възрастни с увреждания	60
2.14.	Сестрински грижи в реанимацията и интензивната терапия	30
3.	Анатомия и клинична патология на човека	45
4.	Физиология и патофизиология на човека	45
5.	Микробиология, паразитология и вирусология	30
6.	Фармакология	45
7.	Медицинска апаратура в сестринската практика	15
8.	Образна диагностика в сестринската практика	15
9.	Медицинска генетика	15
10.	Физикална терапия и рехабилитация	15
11.	Хигиена и екология	30
12.	Лечебно хранене	15
13.	Латински език с медицински термини	30
14.	Клинична лаборатория, биохимия и имунология	15
15.	Патология. Познания за болестите	405
15.1.	Вътрешни болести	90
15.2.	Гериатрия	15
15.3.	Хирургия	75
15.4.	Анестезиология и интензивно лечение	45
15.5.	Инфекциозни болести и епидемиология	30
15.6.	Педиатрия с неонатология	45
15.7.	Акушерство и гинекология	30
15.8.	Нервни болести, психиатрия	30

15.9.	Очни болести	15
15.10.	Ушно-носно и гърлени болести	15
15.11.	Кожни и венерически болести	15
16.	Промоция на здравето	15
17.	Медицинска психология	30
18.	Медицинска етика и деонтология	30
19.	Детска педагогика и детска психология	30
20.	Социално и здравно законодателство	30
21.	Социална медицина	30
22.	Медицинско осигуряване при бедствени ситуации	30
23.	Принципи и методика на обучение	45
24.	Информатика	60

Общо:

1860

---

(2) В учебния план могат да се включат като задължителни и други учебни дисциплини и хорариум извън посочените в ал. 1.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.).

(4) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.) Като цифрово изражение на студентската заетост, необходима за усвояване на специализирани знания и умения в процеса на обучението, в учебните планове се вписват кредити в съответствие с наредбата по чл. 44а, ал. 7 от Закона за висшето образование.

Чл. 8а. (Нов - ДВ, бр. 82 от 2006 г.) (1) Обучението по специалността "Медицинска сестра" осигурява:

1. подходящи знания по дисциплините, които са в основата на сестринските грижи, включително достатъчно добро познание за организма, психологическите функции и поведението на здравите и болните хора, както и за социалната среда на човека;

2. достатъчни познания за същността и етиката на професията и за общите принципи, отнасящи се до здравето и сестринските грижи;

3. подходящ клиничен практически опит;

4. способност за участие в практическото обучение на здравния персонал и опит в работата с този персонал;

5. опит в съвместната работа с други медицински специалисти.

(2) Опитът по ал. 1, т. 3 трябва да е придобит по време на практическия стаж, провеждан под ръководството на квалифициран медицински персонал, в места, където броят на квалифицирания персонал и оборудването са подходящи за полагането на медицински грижи за

пациентите.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) Избираемите и факултативните учебни дисциплини и техният хорариум се определят от висшето училище, като хорариумът на факултативните учебни дисциплини не може да надхвърля 10 на сто от общата аудиторна заетост.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) Съотношението между теоретичната и практическата подготовка се определя от висшето училище, като учебните часове за практическа подготовка са не по-малко от 50 на сто от общия хорариум.

Раздел III

Съдържание на обучението за придобиване на висше образование по специалността "Акушерка"

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) Обучението за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" с професионална квалификация "Акушерка" се провежда в редовна форма с продължителност 4 учебни години, съответстващи на 8 семестъра и хорариум 4675 часа.

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) Обучението се осъществява чрез теоретична и практическа подготовка.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) Теоретичната подготовка се осъществява чрез задължителни, избираеми и факултативни учебни дисциплини под формата на лекции, семинари и практически упражнения с обща продължителност не по-малко от 6 семестъра.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) Практическата подготовка се осъществява чрез учебна (клинична) практика и преддипломен стаж.

Чл. 13. (1) Задължителните учебни дисциплини и минималният задължителен хорариум са:

№ по ред	Учебни дисциплини	Общ хорариум (в учебни часове)
1	2	3

1.	Философия и въведение в сестринските и акушерските грижи. Теоретични основи	120
2.	Практически основи на сестринските и акушерските грижи при бременни, родилки и гинекологично болни жени	465
2.1.	Специални грижи в акушерството	
2.1.1.	Специални грижи при бременни с нормална и патологична бременност	60

2.1.2.	Специални грижи при раждащи с нормално и патологично раждане	90
2.1.3.	Специални грижи при жени с нормален и патологичен пуерпериум	60
2.2.	Специални грижи при гинекологични заболявания	45
2.3.	Специални грижи за бременни и родилки в анестезиологията и интензивната терапия	30
2.4.	Специални грижи за бременни и родилки с хирургични заболявания	30
2.5.	Специални грижи при бременни, родилки и гинекологично болни със соматични заболявания	15
2.6.	Специални грижи при бременни, родилки и гинекологично болни с инфекциозни и венерологични заболявания	15
2.7.	Специални грижи за деца в неонатологията и педиатрията	60
2.8.	Акушерски и сестрински грижи за онкологично болни жени	30
3.	Акушерство	300
4.	Гинекология	180
5.	Неонатология	30
6.	Детски болести	30
7.	Анатомия и обща клинична патология на човека	60
8.	Физиология и патофизиология на човека	60
9.	Микробиология, паразитология и вирусология	30
10.	Клинична лаборатория и биохимия	30
11.	Образна диагностика в акушеро-гинекологичната практика	15
12.	Медицинска апаратура в акушерогинекологичната практика	15
13.	Медицинска генетика	30
14.	Физикална терапия и рехабилитация	15

15.	Лечебно хранене	15
16.	Хигиена и екология	15
17.	Фармакология	45
18.	Латински език с медицински термини	30
19.	Медицинско осигуряване при бедствени ситуации	30
20.	Основни познания за болестите	195
20.1.	Вътрешни болести	30
20.2.	Хирургия	30
20.3.	Анестезиология, реанимация и интензивно лечение	30
20.4.	Инфекциозни болести и епидемиология	30
20.5.	Нервни болести	15
20.6.	Психиатрия	15
20.7.	Кожни и венерологични болести	15
20.8.	Очни болести	15
20.9.	Ушно-носно и гърлени болести	15
21.	Медицинска психология	30
22.	Медицинска етика и деонтология	30
23.	Социална медицина и промоция на здравето	30
24.	Социално и здравно законодателство	30
25.	Сексология и семейно планиране	30
26.	Принципи и методика на обучението	15
27.	Информатика	60

Общо :

1935

---

(2) В учебния план могат да се включат като задължителни и други учебни дисциплини и хорариум извън посочените в ал. 1.

(3) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.) Като цифрово изражение на студентската заетост, необходима за усвояване на специализирани знания и умения в процеса на

обучението, в учебните планове се вписват кредити в съответствие с наредбата по чл. 44а, ал. 7 от Закона за висшето образование.

Чл. 13а. (Нов - ДВ, бр. 82 от 2006 г.) (1) Обучението по специалността "Акушерка" осигурява:

1. достатъчни познания за науките, на които се основават дейностите на акушерките, в частност на акушерството и гинекологията;

2. достатъчни познания за професионалната етика на професията и на нормативните актове, които я регламентират;

3. задълбочени познания върху биологичните функции, анатомията и физиологията в сферата на акушерството и на новороденото, както и познания върху отношението между състоянието на здраве и физическата и социалната среда на човешкия индивид и неговото поведение;

4. достатъчен клиничен опит, придобит в акредитирани лечебни заведения под контрола на специалисти с квалификация по акушерство;

5. достатъчно разбиране на обучението на здравни работници и опит от работата с такива работници.

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) (1) Практическата подготовка за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" по специалността "Акушерка" се организира и провежда във факултети и/или филиали на висши училища в съответствие с учебния план.

(2) Практическата подготовка се провежда и в лечебни заведения, получили положителна акредитационна оценка за обучение на студенти по чл. 90, ал. 1, т. 2 от Закона за лечебните заведения.

(3) Практическата подготовка по ал. 1 се провежда от преподаватели, завършили специалност "Акушерка", с образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" по специалността "Управление на здравните грижи" от професионално направление "Обществено здраве" с професионална квалификация "ръководител на здравните грижи и преподавател по практика".

(4) (В сила от учебната 2011 - 2012 г. - ДВ, бр. 88 от 2010 г.) Практическата подготовка е с минимална продължителност, както следва:

1. учебна (клинична) практика - от първи до шести семестър включително, с продължителност не по-малко от 1140 академични часа;

2. преддипломен стаж - провежда се през седми и осми семестър, с продължителност не по-малко от 1600 астрономически часа.

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) По време на практическата подготовка студентите извършват дейности под ръководството и наблюдението на преподавател по практика и усвояват следните дейности:

1. съветване на бременни жени, включващи поне 100 прегледа преди раждането;

2. наблюдение и грижи за не по-малко от 40 раждащи жени;

3. самостоятелно водене на не по-малко от 40 раждания;

4. активно участие при седалищни раждания;

5. извършване на епизиотомия и увод в хирургичния шев;

6. наблюдение и грижи за 40 жени с риск при бременност или раждащи или в послеродов период;

7. наблюдение и грижи, включително прегледи, на не по-малко от 100 жени в послеродов период и здрави новородени деца;

8. наблюдение и грижи за новородени, изискващи специални грижи, включително за родени преди термин, след термин, деца с ниско тегло при раждането или болни;

9. грижи за жени с гинекологична и акушерска патология;

10. въвеждане в грижите в областта на медицината и хирургията, което включва теоретична подготовка и клинична практика.

(2) При липса на достатъчно родилки броят по ал. 1, т. 3 може да бъде намален до 30 раждания, при условие че студентите активно участват в 20 други раждания.

(3) При липса на седалищни раждания или при невъзможност за участие при провеждането им практиката по ал. 1, т. 4 може да бъде осъществена при симулативни условия.

(4) Уводът в хирургичния шев по ал. 1, т. 5 включва теоретична подготовка и клинична практика. Практиката по шев включва зашиване на рана от епизиотомия и неусложнено разкъсване на перинеума и може да бъде извършвана при необходимост и в симулативни условия.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) Избираемите и факултативните учебни дисциплини и техният хорариум се определят от висшето училище, като хорариумът на факултативните учебни дисциплини не може да надхвърля 10 на сто от общата аудиторна заетост.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от 9.11.2010 г.) Съотношението между теоретичната и практическата подготовка се определя от висшето училище, като учебните часове за практическа подготовка са не по-малко от 50 на сто от общия хорариум.

Раздел IV

Завършване на обучението по специалностите "Медицинска сестра" и "Акушерка"

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от учебната 2011 - 2012 г.) Обучението за придобиване на висше образование по специалността "Медицинска сестра" за образователно-квалификационна степен "бакалавър" завършва с държавни изпити по:

1. Философия на сестринските грижи. Теоретични и практически основи на общите и специалните сестрински грижи;
2. Вътрешни болести и Фармакология - сестрински дейности и грижи;
3. Хирургия и Анестезиология и интензивни грижи - сестрински дейности и грижи;
4. Социална медицина с Промоция на здравето и Социално и здравно законодателство.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2010 г. , в сила от учебната 2011 - 2012 г.) Обучението за придобиване на висше образование по специалността "Акушерка" за образователно-квалификационна степен "бакалавър" завършва с държавни изпити по:

1. Философия на акушерските грижи. Теоретични и практически основи на общите и специалните акушерски грижи;
2. Неонатология и Детски болести - акушерски дейности и грижи;
3. Акушерство и гинекология - акушерски дейности и грижи;
4. Социална медицина с Промоция на здравето и Социално и здравно законодателство.

Чл. 20. Съставът на държавната изпитна комисия по чл. 18 и 19 се определя със заповед на ректора на висшето училище, като председателят ѝ е хабилитирано лице.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Студентите, приети преди влизането в сила на наредбата, продължават обучението си по актуализирани учебни планове и програми в съответствие с изискванията на наредбата.

§ 2. Наредбата се приема на основание чл. 177 от Закона за здравето и чл. 9, ал. 3, т. 5 от Закона за висшето образование .

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА към Постановление № 257 на Министерския съвет от 1 ноември 2010 г. за изменение и допълнение на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите

"Медицинска сестра" и "Акушерка" за образователно-квалификационна степен "бакалавър" (ДВ, бр. 88 от 2010 г., в сила от 9.11.2010 г.)

§ 17. Постановлението влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 4 (относно чл. 7а, ал. 4), § 11 (относно чл. 14, ал. 4) и § 15 и [16](#), които влизат в сила от учебната 2011 - 2012 г.